

Overweging bij Exodus 3: 1-10 en Lucas 2: 1-7

Zondag 29 december 2024

Ds. Dick Sniijders

Gemeente van Jezus Christus,

Op deze speciale dag heb ik me niet laten leiden door een of ander rooster, maar heb ik Bijbelteksten gekozen die me na aan het hart liggen:

het verhaal van Mozes bij de doornstruik en het verhaal van de geboorte van Jezus.

Beide verhalen laten de essentie zien van waar het in het leven om gaat:

je verbinden met elkaar.

Het is niet de eerste keer dat ik dit vertel, en misschien ook niet de laatste keer.

We kunnen het elkaar niet vaak genoeg vertellen.

Mozes te water

We beginnen met het verhaal van Mozes bij de brandende doornstruik.

Mozes heeft het tot dusver wel aardig getroffen in het leven.

Als alle Hebreeuwse jongetjes worden gedood, wordt hij in een biezemandje, als een soort ark van Noach, een drijvende doods-kist, te water gelaten in de rivier de Nijl, de levensader van Egypte.

Mozes wordt uit het water gevist, gered, door een Egyptische prinses;

tot nieuw leven gebracht zou je kunnen zeggen, een ander leven.

Als alle anderen van zijn volk slavenwerk moeten verrichten, groeit Mozes op in het paleis van de farao.

Op zeker moment dreigt zijn leven toch in gevaar te komen en dan vlucht Mozes naar Midian.

Daar trouwt hij, krijgt hij kinderen en leeft hij veilig in het verband van zijn schoonfamilie.

Mozes bij de doornstruik

Dan, als hij met de kudde ver in de woestijn is, ziet hij een doornstruik die in brand staat en die niet verteert.

Het is een wonderlijk verschijnsel.

Ene Werner Keller heeft een boek geschreven 'En de Bijbel heeft toch gelijk'.

In dat boek staat dat het wel een bijzonder verschijnsel is, dat een doornstruik in brand staat en niet verteert, maar dat het best te verklaren is.

Dat komt door de etherische oliën op de takken.

Die verbranden, maar de struik niet.

Dat kan best, maar Mozes denkt in het verhaal niet 'O, daar heb je weer zo'n ding', maar hij denkt:

'Hoe kan het dat die struik niet verbrandt? Ik ga dat wonderlijke verschijnsel eens van dichtbij bekijken.'

Bij nadere beschouwing gaan we de dingen beter begrijpen.

Aanwezigheid van God

Dichterbij hoort Mozes God spreken.

Het spreken van God ligt in het verstaan.

Dat iets tot je komt, je hoort of ziet iets, en je weet: 'Dit is van God!'

Als Mozes nu dichtbij komt, bij de doornstruik die in brand staat en die niet verteert, overkomt hem dit.

Mozes verstaat het vuur in de doornstruik als de aanwezigheid van God in de stekeligheden van het bestaan, in de dingen die ons pijn doen, waaraan we blijven hangen.

Die stekeligheden verdwijnen niet, ook niet als het vuur van God daarin aanwezig is.

Maar God is aanwezig.

De grond waarop we staan, de aarde, is 'heilige grond'.

En dan begrijpt Mozes: 'Ik moet terug naar Egypte, want dat is zo'n plek waar het leven pijn doet; ik moet mijn volk laten weten dat God hun ellende heeft gezien en dat God bij hen is.'

Daarop volgt het verhaal van de tien plagen en van de bevrijding van de Hebreeërs uit de slavernij in Egypte, van de tocht door het water van de zee en van hun tocht door de woestijn, naar een wenkend perspectief.

Een tocht door de woestijn als weg door het leven met alle dreiging en verleiding die erbij zit, moeilijk, kwetsbaar.

Er wringt iets

Het is een sterk een aansprekend verhaal.

Er is meer over te zeggen.

Bijvoorbeeld over hoe voorvader Jozef door mensenhandelaars in Egypte is terechtgekomen.

Hoe hij asiel kreeg en er 70 nareizigers ook asiel kregen die weer kinderen kregen eerste en tweede generatie.

Tot het een politiek probleem leek te worden, gebaseerd op angst.

Een integratieprobleem; die Hebreeërs, want daar gaat het om, zijn niet aangepast aan de Egyptische cultuur; zij delen onze normen en waarden niet.

Dat leidt tot onderdrukking, uitsluiting en moord.

Er is nog meer over te zeggen.

De Hebreeërs, die het latere Israël vormen, gaan op weg naar een land dat overvloedig van melk en honing.

Een vruchtbaar land, want melk komt van gras, gras is graan en graan is voedsel.

Honing komt van bloesem en bloesem betekent bloei en groei.

Maar het is geen leeg land - er verblijven al zes volken.

Het is het gebied waar de Kanaänieten, de Hethieten, Amorieten, Perizzieten, Chivvieten en Jebusieten wonen.

Zes volken die zullen worden verdreven.

Had Israël niet beter kunnen zeggen: 'Nee, bedankt. Niet tegen deze prijs.'

Tot op de dag van vandaag wordt er een prijs van vijandschap en onderdrukking betaald, omdat het geen leeg land was en nog steeds geen leeg land is.

Er is geen verbinding met de pijn van de ander.

De geboorte van Jezus

Verbinding zien we terug in de verhalen over Jezus, hoe Hij mensen in de stekeligheden nabij was, in hun pijn en duister.

Het heeft betekenis dat Jezus in de nacht wordt geboren.

De nacht van onzekerheid, weinig toekomstmogelijkheden, geen thuis, alles en iedereen in rep en roer, vaste waarden wankelen.

Jezus wordt in de nacht geboren, in die vreemde stad, in het donker van de nacht, ergens buiten.

Jezus die Christus genoemd wordt, de Zoon van God.

Buiten? Was er dan geen stal?

Een stal is een leuk idee, maar het verhaal zegt daar niets over.

De stal maakt van kerst een romantisch tafereel.

Daar is niets mis mee; fijn als we elkaar wat warmte en licht kunnen geven in een donkere tijd.

In het verhaal horen we alleen dat Jezus in een voederbak gelegd werd.

Alleen een voederbak, dus een plek waar beesten komen, een plek van mist, mest en modder.

Mensen kunnen kribbig reageren op het woord 'voederbak', omdat het zo plat klinkt.

We kunnen denken aan een houten of stenen trog, misschien zelfs voor de varkens.

Als we dan ook nog horen dat het kind in doeken wordt gewikkeld erin gelegd wordt,

is het beeld van een sarcofaag niet ver weg.

Christus is dakloos en onbeschut ergens buiten ter wereld gekomen,
op een plek waar het leven vuil is en zwaar, vochtig en koud, onaangenaam en gevaarlijk.
Zo'n plek die niemand zou zoeken, maar waar we zomaar in terecht kunnen komen.

Daar wordt Jezus geboren.

Want dat is de plek waar we Hem het meest nodig hebben.

Hij komt van het licht in het duister, van binnen naar buiten, van boven naar beneden.

Christus verbindt zich met de aardse stekeligheden.

Christus verbindt zich met de pijn.

En wie horen er het eerst van?

De herders die de nacht doorbrengen in het veld en die de wacht houden bij hun kudde.

Logisch!

De kunstenaar Wasili Wasin heeft een serie sculptuurachtige iconen gemaakt.

Op een ervan is een van de herders die bij de pasgeboren Jezus op bezoek komen een afbeelding van de volwassen Jezus.

Dat laat de verbinding zien met de mensen die de hardheid van het bestaan kennen en die zorg dragen voor leven.

Waar mensen zich nogal eens groot en sterk maken, een hoge borst opzetten, zich niet laten raken door de misère van anderen; waar mensen eigenlijk als god willen zijn - zien we dat God de tegenbeweging maakt en mens wordt.

Omdat Jezus zich met ons leven verbindt, kunnen we misschien ook zelf met ons leven verzoend raken.

Jezus deelt de stekeligheden; Hij gaat mee onder in het water, Hij gaat mee naar het hart van de woestijn, Hij verdraagt de bespottung en Hij deelt in de dood om de mensen te bevrijden en te laten leven.

Dat is een troostende gedachte.

Het is ook een inspirerende gedachte om dan ook onszelf te verbinden.

Als we het teken hebben gezien en verstaan, als: 'Dit komt van God',
kunnen wij van onze kant niet met minder toe.

Hiertoe zijn wij geboren, hiertoe zijn wij mens, als beeld van God.

'Eer aan God in de hoogste hemel

en vrede op aarde voor de mensen, die Hij liefheeft.'

Amen.